

II REUNIO GRUP DE REFLEXIO DE PARES (23-01-12)

LA TERCERA VIA CIUTADANA.

(Educació en època de crisi)

La Vanguardia: suplement ES, nº 223; (7-1-12)

Iniciem la sessió amb un joc per parelles en el que els encerts individuals són els que fan avançar el grup.

La crisi actual la podem contemplar des de una doble perspectiva: des de la vessant negativa, però també des de el costat positiu. S'està demostrant que la classe política no és capaç de resoldre el problema. Es per això que s'està movent alguna cosa entre les persones (=classe base). Calen uns quants que donin el primer pas: valors com la decisió a donar el primer pas, sortir d'un mateix per arriscar-se... van engrescant la resta de gent i el grup de col·laboradors va creixent.

Cal se realista:- vivim en la roda del consum i del consumisme. Abans l'austeritat es vivia molt més. Tenir ocupació per tothom serà difícil i cal cercar una solució conjunta que ha de néixer des de la base. De fet ja tenim alguns exemples que estan funcionant com ara són les cooperatives.

Als nens/es no se'ls pot negar la realitat però hem de considerar com els la presentem. El "no" ha de ser justificat, tot plantejant alternatives i cercant altres recursos per aconseguir l'objectiu (... "com ho podríem fer").
Ensenyar-los també a estar agraïts del que tenim i viure contents amb això.

La crisi propicia nous vincles al si de la societat civil com les fundacions cíviques, que deixen de veure l'Estat com la solució de tots els problemes i intenten implicar les seves comunitats

LA TERCERA VIA CIUTADANA

En un moment de crisi i incertesa com l'actual, en el qual les administracions estan ofegades entre deutes i retallades, l'anomenat *tercer sector* comença a tenir una importància creixent. I què és? Si considerem l'Estat com el primer sector i el mercat com el segon, el tercer sector és la societat civil, la comunitat, la gent, en definitiva, d'una àrea concreta, que uneix esforços per enfrontar-se a reptes comuns i locals. Aquí s'hi engloben les oenagés, les cooperatives, el voluntariat i les fundacions cíviques. Amb una llarga trajectòria en països on l'Estat té per tradició un paper social molt limitat –com els Estats Units o Alemanya–, aquestes últimes es comencen a enlairar a Espanya. És el cas, per exemple, de la Fundació Bertelsmann, que els serveix de paraigua i de via de comunicació. Les fundacions cíviques neixen entorn de problemes o desafiaments molt localitzats geogràficament que propicien que un grup de persones i d'entitats privades, i de vegades empresaris de la zona, es reuneixin per sumar esforços i buscar solucions comunes. “La diferència fonamental amb altres fundacions –explica Mercedes Mosquera, responsable de la xarxa de la Fundació Bertelsmann– és que els seus projectes connecten tots els sectors, sense descartar-ne cap que pugui ser bo per a la comunitat en la qual treballen”. Actualment són tretze les fundacions cíviques que integren la xarxa, nou de constituïdes i la resta en procés de ser-ho. Aquí n'explorem la tasca de tres, molt diferents quant a la història i les activitats, però iguals pel que fa a la meta: millorar la qualitat de vida en la seva comunitat.

Fundació Tot Raval

“O ens posàvem a treballar o ens n’anàvem”

Tot Raval va ser la primera fundació cívica reconeguda com a tal a Espanya. “Gairebé sense saber-ho”, reconeix Nuria Paricio, la directora. El 2003 Bertelsmann va contactar-hi perquè encaixaven perfectament i complien exactament els paràmetres definitoris de les fundacions cíviques.

El barri del Raval de Barcelona, enclavat al districte de Ciutat Vella, és un barri que ha estat molt degradat fins a dates recents i que, amb el miracle econòmic dels anys 2000, va atreure una multitud de persones de diferents països i cultures. Avui és un dels llocs amb més densitat de població de tot Europa i un 47% dels veïns són de nacionalitat estrangera, quan fa una dècada amb prou feines fregava el 10%. Nuria recorda com fa deu anys va sorgir la necessitat d’unir-se per afrontar els nous reptes. “Érem un grup de gent del món de l’empresa i la cultura que en un moment molt complex vam decidir unir-nos. En aquell moment començava la tercera onada migratòria i s’estaven acabant les grans obres del Raval (rehabilitacions, obertura de places i carrers, demolició d’edificis, construcció d’infraestructures culturals...)”.

“Com a persones que treballàvem i vivíem allà –explica– teníem bàsicament dues opcions: o posar-nos a fer alguna cosa o anar-nos-en. Ja llavors era un barri amb moltes potencialitats, un munt d’organitzacions socials o assistencials i petits i mitjans empresaris amb ganes”. Així va néixer la Fundació Tot Raval, que va reunir seixanta associacions i entitats vinculades a l’antic Barri Xinès per millorar la qualitat de vida comunitària i treballar en xarxa per dinamitzar la zona. Els perfils dels seus components són tan diversos com el mateix barri. “Ens vam decidir per una forma d’organització que no fos sectorialitzada, sinó més global i transversal, entre tots”.

Entre les múltiples activitats i projectes que desenvolupen, Nuria Paricio assenyala dos projectes emblemàtics amb continuïtat en el temps. “El primer va ser donar visibilitat als fenòmens culturals, a través de la Primavera Raval, que va ser molt humil al començament i a la qual avui hi acudeixen 10.000 persones”. Mitjançant aquesta activitat exposen productes i serveis dels comerciants del barri, a més d’animar-ho amb concerts, tallers, cercaviles... ▶

▶ El segon gran projecte va ser la creació de la Xarxa Laboral del Raval. “Havíem d’unir les necessitats dels empresaris de la zona, que volien persones formades i aptes, i de la mateixa gent, que necessitava ocupació. Així vam crear la Xarxa Laboral, composta per 21 entitats i que té per objectiu donar sortida a aquells individus que volen trobar una feina”.

A l’hora de fer balanç, Nuria Paricio destaca la falta de conflictivitat. “Al Raval no hi ha conflictes de convivència, i en això hi hem tingut a veure. Els immigrants són als grups de treball, a la junta i el patronat. La comunicació evita els conflictes perquè estem de costat”.

Sobre el paper del tercer sector, la directora de Tot Raval insisteix que “les administracions ja no es veuen obligades a omplir aquest espai perquè hi som nosaltres, no em vull ni imaginar com hauria de ser l’esforç públic si no existissin fundacions com aquesta. Tenim una mentalitat de *pare-Estat*, però l’Estat no podria actuar sense el tercer sector”. I conclou: “És imprescindible la implicació de la societat civil, i és un canvi que succeeix en aquest moment”.